

Bijlage 1 - Implementatiehandleiding bij Model Verordening maatschappelijke ondersteuning 2015 – na update 2016

Algemeen: De Model Verordening maatschappelijke ondersteuning 2015 kent een aantal bepalingen die als ‘facultatief’ zijn aangemerkt (deze zijn te herkennen aan de cursieve tekst). Uiteraard is het hele model in zekere zin facultatief. Facultatief zoals aangeduid in het model betekent dat de keuze om die onderdelen in het model op te nemen een bewuste keuze van een individuele gemeente hoort te zijn. Hierbij is er voor gezorgd dat gemeenten door het niet overnemen van deze bepalingen niet in de problemen komen met de Wmo 2015, voor zover deze gemeenten verplicht bepaalde zaken te regelen. Daarnaast is er voor gezorgd dat met het niet overnemen van de facultatieve bepalingen de systematiek van de verordening niet doorbroken wordt. Gemeenten die ervoor kiezen om andere bepalingen dan de facultatieve bepalingen niet over te nemen, deze in gewijzigde vorm over te nemen of deze aan te vullen, moeten er zelf scherp op zijn dat deze keuzes zowel in lijn zijn met de Wmo 2015 als dat deze stroken met de systematiek van de bepalingen die de gemeente wel overneemt.

Afhankelijk van de keuzes die gemaakt worden, kan het noodzakelijk zijn om artikelen of artikelliden te vernummeren. Verder is de toelichting grotendeels zo opgesteld dat gemeenten die kunnen overnemen als ze ook de bepaling waar deze bij hoort overnemen. Afhankelijk van de gemaakte keuzes zullen dus ook bepaalde onderdelen van de toelichting wel of juist niet geschikt zijn voor overname. Toelichting bij facultatieve bepalingen is eveneens als facultatief aangemerkt (lees: cursief gemaakt). Wat betreft de (on)mogelijkheden t.a.v. delegatie naar nadere regels van het college wordt verwezen naar paragraaf 2 tot en met 4 van de ledenbrief.

Aanhef: De Wmo 2015 kent enkele verordenende bevoegdheden waaraan verplicht uitvoering gegeven moet worden (te weten: de artikelen 2.1.3, eerste tot en met vierde lid, 2.1.4, derde en zevende lid, 2.1.6 en 2.6.6, eerste lid), daarnaast zijn er enkele verordenende bevoegdheden waaraan uitvoering gegeven kan worden (te weten: de artikelen 2.1.4, eerste en tweede lid, 2.1.5, eerste lid, 2.1.7 en 2.3.6, vierde lid). Ook het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 bevat nog een grondslag (artikel 3.8, tweede lid) waaraan uitvoering gegeven kan worden. In de aanhef, na gelet op, moeten enkel die artikelen vermeld worden waar in de verordening daadwerkelijk uitvoering aan wordt gegeven.

Artikel 1. Begripsbepalingen: De begripsbepalingen voor ‘gesprek’ en ‘melding’ moeten enkel worden overgenomen als de procedurebepalingen in de verordening worden vastgelegd. Zie daarover hieronder bij artikel 2.

Artikel 2 (tot en met 7). Procedureregels: Op grond van artikel 2.1.3, tweede lid, onder a, van de Wmo 2015 moeten gemeenten onder meer regelen op welke wijze wordt vastgesteld of een cliënt voor een maatwerkvoorziening voor zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen of opvang in aanmerking komt. Ter uitvoering hiervan zijn twee varianten uitgewerkt.

-Variant A: De raad delegeert het vaststellen van de procedure – met minimale kaderstelling – aan het college. Het kader en de te stellen procedureregels kunnen gezamenlijk gezien worden als de op grond van artikel 2.1.3, tweede lid, aanhef en onder a, van de wet verplichte uitwerking hiervan. Voordeel van deze variant is dat de procedure sneller gewijzigd kan worden; de vraag is wel of dit wenselijk en noodzakelijk is. Nadeel is dat de raad hier verder weinig directe controle over heeft. Wel is het zo dat de Wmo 2015 zelf – in de artikelen 2.3.1 tot en met 2.3.5 – al de nodige zaken regelt, waar bij het opstellen van de nadere regeling rekenschap van moet worden gegeven. Ook als het college de procedure vaststelt, ligt een inhoudelijke regeling in lijn met variant B naar ons idee voor de hand.

-Variant B: De raad legt de procedure zelf vast in de verordening. Voordeel hiervan is dat de regeling minder snel aangepast zal worden, waardoor burgers uit kunnen gaan van een bestendige procedure. Doordat de procedure in de verordening van de raad vastgelegd wordt, kent variant B meerdere artikelen (2 tot en met 7).

Als voor variant B wordt gekozen, dan wordt de raad tevens voor de keuze gesteld of de betreffende facultatieve procesbepalingen worden overgenomen (te weten: de artikelen 2, derde lid, 3, 4, vierde lid, 5, tweede lid, en 7, eerste lid, tweede volzin, en tweede lid), voor welke variant in artikel 6 gekozen wordt en welke termijnen in artikel 6 gehanteerd worden. Met uitzondering van artikel 7 kan kortweg opgemerkt worden dat deze bepalingen als facultatief zijn aangemerkt vanwege het feit dat ze inhoudelijk niets toevoegen aan de regeling van deze onderwerpen in de Wmo 2015. Een reden om het desondanks toch op te nemen, kan liggen in de wens in de verordening een meer volledig

beeld te schetsen van het proces en de rechten en plichten van de cliënt. In lijn met Igr 11.3 van de [100 Ideeën voor de gemeentelijke regelgever](#) wordt dit niet aangeraden. Andere (echte) communicatiemiddelen lenen zich hier beter voor.

Artikel 7. Aanvraag: Als het wenselijk wordt geacht dat alle aanvragen ingediend worden via een door het college vastgesteld formulier, dan moet aan het eerste lid de tweede volzin toegevoegd worden. Een voordeel van het werken met een formulier is dat aanvragen die langs andere weg binnenkomen niet in behandeling genomen hoeven te worden. Dit kan gelijk ook het nadeel zijn. Ook als er gekozen wordt om wel met een formulier te werken, kan er nog bepaald worden dat een aanvraag (daarnaast) kan worden gedaan door een ondertekend gespreksverslag aan te merken als aanvraag (tweede lid).

Artikel 8. Criteria voor een maatwerkvoorziening: Het eerste lid is als facultatief aangemerkt vanwege het feit dat het inhoudelijk niets toevoegt aan de regeling van dit onderwerp van de Wmo 2015. Een reden om het desondanks toch op te nemen kan liggen in de wens om in de verordening een meer volledig beeld te schetsen van het proces en de rechten en plichten van de cliënt.¹

Het derde lid is als facultatief aangemerkt omdat het niet noodzakelijk is en tevens omdat het daarin opgenomen criterium 'voorzienbaarheid' niet letterlijk in de wettekst van de Wmo 2015 wordt genoemd en in de jurisprudentie op basis van de huidige Wmo nog geen eenduidigheid bestaat over de reikwijdte en het toepassingsbereik van dit criterium. De grondslag voor deze bepaling is artikel 2.1.3, tweede lid, aanhef en onder a, van de wet, waarin is bepaald dat de raad in de verordening bepaalt op basis van welke criteria wordt vastgesteld of een cliënt voor een maatwerkvoorziening in aanmerking komt. In de memorie van toelichting wordt bij artikel 2.3.5, derde lid, van de wet (Kamerstukken II 2013-14, 33 841, nr. 3, p. 148) vervolgens aangegeven dat de maatwerkvoorziening nadrukkelijk een hekkensluis is:

“Alleen wanneer iemand echt niet zelf of met hulp van zijn omgeving in staat is tot zelfredzaamheid of participatie en ook een algemene voorziening geen uitkomst biedt, is er een rol voor het college. Dat is niet het geval wanneer het gaat om diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen of andere maatregelen die naar hun aard gebruikelijk zijn (fiets, schoonmaakmiddelen, wandelstok, eenvoudige rollator). Wanneer iemand beschikt over algemeen gebruikelijke zaken, maar deze in verband met zijn beperking of problemen niet meer afdoende zijn, kan aanleiding bestaan om een voorziening te treffen. Dat is ook niet het geval als de aanvrager zijn hulpvraag redelijkerwijs van te voren had kunnen voorzien en met zijn beslissing had kunnen voorkomen, bijvoorbeeld: indien iemand is aangewezen op een rolstoel en een huis koopt waarin veel dure aanpassingen moeten worden aangebracht, had het in de rede gelegen dat de aanvrager in een al aangepast huis zou zijn gaan wonen.”

De memorie van toelichting biedt dus aanknopingspunten om het begrip 'voorzienbaarheid' in individuele gevallen een rol te laten spelen bij de afwijzing van een voorziening. Uit de nadere memorie van antwoord (Kamerstukken I 2013-14, 33841, nr. J, p. 18) blijkt verder dat de wetgever ook heeft willen aansluiten bij de huidige rechtspraak op dit punt. We gaan er dan ook vanuit dat de wetgever heeft beoogd dat het begrip 'voorzienbaarheid' in individuele omstandigheden een rol kan spelen.

Willen gemeenten de mogelijkheid hebben om 'voorzienbaarheid' mee te laten wegen bij het al dan niet verlenen van een maatwerkvoorziening, dan is het gelet op artikel 2.1.3, tweede lid, aanhef onder a, van de wet, de genoemde wetsgeschiedenis en de huidige jurisprudentie noodzakelijk een expliciete grondslag te hebben voor afwijzing van een maatwerkvoorziening waarbij de 'voorzienbaarheid' een rol speelt. Het derde lid voorziet in een dergelijke grondslag.

Gelet op de noodzaak tot een individuele beoordeling is het derde lid als 'kan-bepaling' vormgegeven. Een categorale afwijzingsgrond is niet mogelijk. Evenmin is een (verkapte) inkomenstoets mogelijk, immers eenieder kan in aanmerking komen voor een maatwerkvoorziening. Inkomen en vermogen kunnen alleen een rol spelen bij de vaststelling van de bijdrage in de kosten (de artikelen 12 en 12a).

Artikel 9. Advisering: Deze bepaling is als facultatief aangemerkt omdat de Wmo 2015 hiertoe niet verplicht en het goed denkbaar is dat het proces van hulpvraag tot beslissing mogelijk is zonder

¹ Zie ook in dit verband wat eerder is opgemerkt m.b.t. Igr 11.3 van de [100 Ideeën voor de gemeentelijke regelgever](#).

externe advisering. Desondanks lijkt de mogelijkheid om advies aan te vragen in ieder geval opportuun omdat het onderdeel kan zijn van het verplichte zorgvuldige onderzoek. Om van de bevoegdheid gebruik te kunnen maken, zal het college vervolgens één of meer adviesinstanties aan moeten wijzen.

Artikel 10. Inhoud beschikking: Het eerste lid is als facultatief aangemerkt vanwege het feit dat het inhoudelijk niets toevoegt aan de regeling van dit onderwerp van de Wmo 2015. Een reden om het desondanks toch op te nemen, kan liggen in de wens in de verordening een meer volledig beeld te schetsen van het proces en de rechten van de cliënt.²

Artikel 11. Regels voor pgb: Het eerste lid is als facultatief aangemerkt vanwege het feit dat het inhoudelijk niets toevoegt aan de regeling van dit onderwerp van de Wmo 2015 (zie artikel 2.3.6). Een reden om het desondanks toch op te nemen kan liggen in de wens in de verordening een meer volledig beeld te schetsen van het proces en de rechten en plichten van de cliënt.³

Gebleken is dat diverse gemeenten zich zorgen maken over de ondersteuning door vertegenwoordigers of personen uit het sociale netwerk, geboden aan cliënten die niet op eigen kracht voldoende in staat zijn hun pgb te beheren. Desgewenst kan het college in een beleidsregel uiteenzetten hoe en op grond waarvan zij beoordelen wanneer een cliënt, met hulp uit zijn sociale netwerk of van zijn vertegenwoordiger, in staat kan worden geacht de aan een pgb verbonden taken op verantwoorde wijze uit te voeren (een vereiste om in aanmerking te komen voor een pgb in het geval dat de cliënt naar het oordeel van het college niet op eigen kracht voldoende in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen (artikel 2.3.6, tweede lid, aanhef en onder a)).

Op grond van artikel 2.1.3, tweede lid, onder b, van de Wmo 2015 moeten gemeenten regelen op welke wijze de hoogte van een pgb wordt vastgesteld. Dat wordt gedaan in het derde en vierde lid. Voor het vierde lid zijn twee varianten uitgewerkt.

-Vierde lid, variant A: De raad stelt zelf nadere regels voor de berekeningswijze van de hoogte van pgb's. Voordeel hiervan is dat de regeling minder snel aangepast zal worden, waardoor de bekendheid met de regels beter gegarandeerd zal zijn. Bij onderdeel g (vervoer van en naar de dagbesteding) moet nog een keuze gemaakt worden tussen twee aanknopingspunten voor de berekening.

-Vierde lid, variant B: De raad delegeert het vaststellen van nadere regels voor de berekeningswijze van de hoogte van pgb's aan het college. Het college is vervolgens verplicht dergelijke regels vast te stellen, rekenschap gevende van het derde lid in samenhang met het wettelijke kader. Voordeel van deze variant is dat de regels sneller gewijzigd kunnen worden; vraag is wel of dit wenselijk en noodzakelijk is. Nadeel is dat de raad hier verder weinig directe controle over heeft.

Bij de uitwerking moet het college vervolgens onderscheid maken tussen de verschillende vormen van zorg en ondersteuning en – voor zover van toepassing – in ieder geval in verband met diverse genoemde aspecten. Welke dat zijn kan op lokaal niveau bepaald worden. Gedacht worden aan de te bieden deskundigheid, het vereiste opleidingsniveau en of er gewerkt wordt volgens toepasselijke professionele of kwaliteitsstandaarden. Eventueel ook over hoe rekening gehouden wordt met doorbetaling van loon bij ziekte van de hulpverlener. Ook als het college de nadere regels voor de berekeningswijze vaststelt, ligt een inhoudelijke regeling die in hoofdzaak in lijn is met variant A naar ons idee voor de hand.

Let op! De voorzieningen die opgesomd zijn in de onderdelen a tot en met l van het vierde lid, variant A, betreffen nadrukkelijk *suggesties*. Of overname voor de hand ligt hangt uiteraard af van of de betreffende voorziening in de gemeente als maatwerkvoorziening/pgb en/of als algemene voorziening wordt aangeboden. Artikel 11, vierde lid, (of de uitwerking bij nadere regeling) moet dan ook in samenhang gezien worden met en afgestemd op het bepaalde in i.i.g. artikel 12, eerste lid. Bovendien kan het wenselijk zijn om de terminologie die gehanteerd wordt in de beschrijving van de voorzieningen af te stemmen op de terminologie die lokaal gehanteerd wordt en die leidend is bij het contracteren van aanbieders (wat bijvoorbeeld onder 'laag intensief' en 'hoog intensief' valt zal deels afhangen van / blijken uit deze contracten).

² Idem.

³ Idem.

Op grond van artikel 2.3.6, vierde lid, van de Wmo 2015 kunnen gemeenten bepalen onder welke voorwaarden de persoon aan wie een pgb wordt verstrekt, de ondersteuning kan inkopen van een persoon die behoort tot het sociaal netwerk. Gemeenten hoeven dit echter niet te doen. Desondanks is de regeling van dit onderwerp (het vijfde lid) niet als facultatief aangemerkt. Dit omdat niet goed denkbaar is dat gemeenten geen voorwaarden zullen stellen gelet op de taakstelling van de wet. Immers, als een gemeente afziet van een regeling, dan gelden er geen nadere voorwaarden voor het inkopen van de ondersteuning van een persoon die behoort tot het sociaal netwerk. In onderdeel a moet nog een keuze gemaakt worden tussen twee aanknopingspunten voor het maximum tarief dat een persoon uit het sociaal netwerk mag hanteren.⁴

In afwijking van de in de modelverordening gekozen uitwerking zijn ook andere uitwerkingen denkbaar. Bijvoorbeeld een uitwerking waarbij de maximale tarieven benoemd worden en waarbij desgewenst onderscheid wordt gemaakt per voorziening.

Artikel 12 en 12 a. Bijdrage in de kosten van maatwerkvoorzieningen, pgb's en algemene voorzieningen: Op grond van artikel 2.1.4, eerste en tweede lid, van de Wmo 2015 kunnen gemeenten bepalen dat cliënten voor algemene voorzieningen, niet zijnde cliëntondersteuning, en maatwerkvoorzieningen een bijdrage verschuldigd zijn en dat de hoogte van de bijdrage voor de verschillende soorten van voorzieningen, ook wanneer de cliënt de ondersteuning zelf inkoopt met een pgb, verschillend worden vastgesteld. Hierbij kan tevens worden bepaald dat op de bijdrage in de kosten voor een algemene voorziening een korting wordt gegeven voor personen die behoren tot daarbij aan te wijzen groepen en dat de bijdrage afhankelijk is van het inkomen en het vermogen van de cliënt en zijn echtgenoot. Daarnaast kunnen gemeenten op grond van artikel 2.1.4, zevende lid, van de Wmo 2015 bepalen dat de bijdragen voor opvangvoorzieningen door een andere instantie dan het CAK worden vastgesteld en geïnd. Verder kunnen gemeenten op grond van artikel 2.1.5, eerste lid, bepalen dat in geval van een minderjarige cliënt die niet zelf de eigenaar is van de woning, de bijdrage wordt opgelegd aan diens onderhoudsplichtige ouders en degene die anders dan als ouder samen met de ouder het gezag over de cliënt uitoefent. Gemeenten hoeven dit echter niet – of niet allemaal – te bepalen, desondanks is de regeling van de bijdrage en de korting niet als facultatief aangemerkt. Het wordt namelijk onwaarschijnlijk geacht dat gemeenten geen eigen bijdragen zullen willen hanteren. Het is namelijk een vereiste – om een passende bijdrage te kunnen leveren aan de zelfredzaamheid of participatie van een cliënt – dat een algemene voorziening financieel toegankelijk is voor de cliënt. In individuele gevallen is het mogelijk dat dit niet het geval is ondanks de geldende kortingsregeling (bijvoorbeeld vanwege schulden of andere hoge kosten). In dat geval is verwijzing naar de bijzondere bijstand niet mogelijk en komt de cliënt – als de ondersteuning noodzakelijk is – in aanmerking voor een maatwerkvoorziening. De hoogte van de eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening wordt door het CAK vastgesteld en opgelegd op basis van het individuele inkomen en vermogen.

De regeling is uitgewerkt in twee artikelen, artikel 12 voor de bijdrage in de kosten van algemene voorzieningen en artikel 12a voor de bijdrage in de kosten van maatwerkvoorzieningen. Er zijn bovendien twee varianten uitgewerkt voor de regeling van de korting op de bijdrage in de kosten voor maatwerkvoorzieningen.

Let op! Zie in dit verband ook wat er is opgemerkt bij artikel 11. Of overname van de genoemde voorzieningen voor de hand ligt hangt namelijk af van of de betreffende voorziening in de gemeente als maatwerkvoorziening/pgb en/of als algemene voorziening wordt aangeboden. Artikel 12, eerste lid, moet dan ook in samenhang gezien worden met en afgestemd op het bepaalde in i.i.g. artikel 11, vierde lid (of de uitwerking bij nadere regeling). Zie in dit verband tevens het rapport het rapport Wmo 2015 in uitvoering: passend en onderbouwd (lokaal) beleid voor hulp bij het huishouden, waarin de vereisten uiteengezet worden om hulp bij het huishouden als algemene voorziening in te kunnen richten. Ook ten aanzien van andere mogelijke algemene voorzieningen kan hier les uit getrokken worden. Verder is ook niet ondenkbaar dat t.a.v. bepaalde voorzieningen een gedetailleerdere regeling wenselijk wordt geacht (bijvoorbeeld een instaptarief voor collectief vervoer, een bepaalde prijs per kilometer tot 25 kilometer en een hoger tarief daarboven). Zie verder wat daarover is

⁴ Het bij de uitvoering van de Wet langdurige zorg gangbare tarief voor informele hulpverleners bedraagt op dit moment overeenkomstig artikel 5.22 van de Regeling langdurige zorg €20. Voor meer informatie wordt verwezen naar [de brief van 12 oktober 2015 van Staatssecretaris Van Rijn \(VWS\) aan de Tweede Kamer over de uitkomsten van de evaluatie van het tarief voor informele hulp in de Wet langdurige zorg \(Wlz\) en de Zorgverzekeringswet \(Zvw\)](#). In het bijzonder wordt verwezen naar de evaluatie die als bijlage is bijgevoegd.

opgemerkt bij variant A en artikel 11. Ook moeten hier t.a.v. het benoemen van de groepen nog enige keuzes worden gemaakt, zal bepaald moeten worden wat het percentage van de korting is en is het mogelijk om in afwijking van de in de modelverordening uitgewerkte regeling te kiezen voor een andere groepsindeling.

In artikel 12a is de bijdrage in de kosten voor maatwerkvoorzieningen en pgb's geregeld. Hiervoor geldt dat het totaal van de bijdragen nooit hoger kan zijn dan de kostprijs (artikel 2.1.4, derde lid, van de wet) en dat de bijdrage zelfs lager dan de kostprijs is als dat volgt uit hoofdstuk 3 van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015. Artikel 3.8, tweede lid, biedt bovendien de ruimte om voor bepaalde gevallen een nog lagere bijdrage te vragen. Gemeenten die hiertoe willen overgaan, moeten dit bij verordening regelen. Er zijn twee varianten uitgewerkt, maar andere uitwerkingen zijn even goed denkbaar (bijvoorbeeld met onderscheid tussen verschillende maatwerkvoorzieningen).

-Artikel 12a, derde (tot en met vijfde) lid, variant A: Bij deze variant moet in ieder geval het facultatieve derde lid overgenomen (en nader ingevuld) worden, evenals de facultatieve zinsnede in het tweede lid. In aanvulling hierop kunnen dan het facultatieve vierde en vijfde lid worden overgenomen. Net zoals bij variant B van artikel 12 wordt daarmee voorzien in (automatisch) jaarlijkse indexatie (vierde lid) en volgt daaruit vervolgens een extra inspanningsverplichting om zorg te dragen dat de actuele bedragen voldoende kenbaar zijn (vijfde lid). In tegenstelling tot bij variant B van artikel 12 wordt geen keuze geboden tussen twee wijzen van indexeren; er wordt aangesloten bij de wijze van indexering die in het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 wordt gehanteerd (artikel 3.7, derde lid: koppeling aan de ontwikkeling van het minimumloon).

-Artikel 12a, derde lid, variant B: Ook bij deze 'simpele' variant moeten in ieder geval het facultatieve derde lid en de facultatieve zinsnede in het tweede lid overgenomen (en deels nader ingevuld) worden.

In het zevende lid moet ook nog worden opgenomen welke instantie belast wordt met de vaststelling en inning van de bijdrage voor opvangvoorzieningen.

Artikel 13. Kwaliteitseisen maatschappelijke ondersteuning: Op grond van artikel 2.1.3, tweede lid, onder c, van de Wmo 2015 moeten gemeenten regelen welke eisen worden gesteld aan de kwaliteit van voorzieningen, inclusief eisen met betrekking tot de deskundigheid van beroepskrachten. De raad legt in ieder geval de hoofdregel vast in de verordening; detailafspraken kunnen daarnaast desgewenst vormgegeven worden via de contracten en afspraken met aanbieders. In het artikel in de modelverordening is een aantal eisen opgenomen, dit zijn uitdrukkelijk allemaal *suggesties*. Gemeenten zijn vrij om deze over te nemen, aan te vullen, of andere eisen hiervoor in de plaats te stellen. Ter inspiratie kan desgewenst ook gekeken worden naar hoofdstuk 3 van de Wmo 2015.

Artikel 14. Meldingsregeling calamiteiten en geweld: Dit artikel betreft een uitwerking van de verordeningplicht die in het oorspronkelijke wetsvoorstel in artikel 2.1.3, tweede lid, onder f, was opgenomen en waarin stond dat in de verordening in ieder geval bepaald moest worden welke eisen gelden voor het melden van calamiteiten en geweld bij de verstrekking van een voorziening. Bij amendement (Kamerstukken II 2013/14, 33 841, nr. 83) is deze bepaling (kennelijk onbedoeld) geschrapt. De regeling is echter onverminderd van belang; omdat de Wmo 2015 dus niet langer verplicht een regeling te treffen, is dit artikel desondanks als facultatief aangemerkt. Als overname wenselijk wordt geacht, kan eventueel worden volstaan met het eerste en derde lid (het tweede lid voegt inhoudelijk niets toe aan de regeling van dit onderwerp in de Wmo 2015).⁵

Artikel 15. Nieuwe feiten en omstandigheden, herziening, intrekking of terugvordering: Het tweede, derde en vijfde lid zijn als facultatief aangemerkt vanwege het feit dat ze inhoudelijk niets toevoegen aan de regeling van dit onderwerp van de Wmo 2015 (zie de artikelen 2.3.8, 2.3.10 en 2.4.1). Een reden om deze leden desondanks toch op te nemen kan liggen in de wens in de verordening een meer volledig beeld te schetsen van de rechten en plichten van de cliënt.⁶

De rest van het artikel geeft uitvoering aan de verplichte verordenende bevoegdheid van artikel 2.1.3, vierde lid, van de Wmo 2015. Op grond daarvan moeten gemeenten regels stellen voor de

⁵ Zie ook in dit verband wat eerder is opgemerkt m.b.t. Igr 11.3 van de [100 Ideeën voor de gemeentelijke regelgever](#).

⁶ Idem.

bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een maatwerkvoorziening of een pgb, en van misbruik of oneigenlijk gebruik van de wet. In het vierde lid moeten gemeenten nog de periode invullen.

Artikel 15a. Opschorting betaling uit pgb: In bepaalde gevallen is (tijdelijke) opschorting van een betaling uit het pgb naar aanleiding van een declaratie een beter instrument dan beëindiging of weigering (op grond van artikel 2, vierde lid, van de Uitvoeringsregeling Wmo 2015) of zelfs intrekken of herzien van het verleningsbesluit (op grond van artikel 2.3.10 van de wet). Door opschorting kan ruimte worden geboden voor herstelmaatregelen of nader onderzoek. Bijvoorbeeld als het gaat om de overeenkomsten die de budgethouder is aangegaan of bij herziening van de toekenningbeschikking.

Het is aan de SVB om te beslissen om over te gaan tot opschorting. Dit kan echter ook op verzoek van het college, mits dit met toepassing van bij de verordening gestelde regels gebeurt (artikel 2, vierde lid, aanhef en onder e, van de Uitvoeringsregeling Wmo 2015). Gemeenten die deze mogelijkheid wenselijk achten, moeten dit artikel (of enig artikel ter uitvoering van artikel 2, vierde lid, aanhef en onder e, van de Uitvoeringsregeling Wmo 2015) in de verordening opnemen.

Voor de termijn van dertien weken is gekozen na overleg met het ministerie van VWS en op verzoek van de SVB (VWS en SVB wijzen erop dat een uniforme regeling bij gemeenten de praktische uitvoerbaarheid voor de SVB zeer ten goede komt).

Artikel 15b. Onderzoek naar kwaliteit en recht- en doelmatigheid maatwerkvoorzieningen en pgb's: Op grond van artikel 2.3.9 van de wet moet het college periodiek onderzoeken of er aanleiding is om een besluit tot verstrekking van een maatwerkvoorziening of toekenning van een pgb te heroverwegen. Soms bestaat er echter twijfel over de kwaliteit, doelmatigheid en rechtmatigheid van geleverde ondersteuning, en biedt het onderzoek in het kader van artikel 2.3.9 onvoldoende houvast. In het bijzonder bij individuele begeleiding en beschermd wonen. Door opname van artikel 15b wordt een extra instrument gecreëerd om hier goed naar te kunnen kijken. Op grond van deze bepaling moet het college in aanvulling op het onderzoek ex artikel 2.3.9 ook periodiek, al dan niet steekproefsgewijs, onderzoeken of de verstrekte maatwerkvoorzieningen in natura en pgb's worden gebruikt, respectievelijk besteed ten behoeve van het doel waarvoor ze zijn verstrekt, of de besteding op een rechtmatige manier gebeurt en of de geleverde ondersteuning van goede kwaliteit is. Een onderzoek kan zowel betrekking hebben op het handelen van een cliënt of pgb-houder, als op de ondersteuningsverlening door een aanbieder. Het onderzoek kan onder meer bestaan uit: dossieronderzoek, bezoek aan de cliënt, bezoek aan de locatie waar de cliënt ondersteuning krijgt en uit gesprekken met de aanbieder.

Het artikel is als facultatief aangemerkt, omdat de wet niet verplicht om een dergelijke onderzoeksverplichting op te nemen in de verordening en er ogenschijnlijk niet in alle gemeenten behoefte aan is. Zo het artikel niet wordt overgenomen, dient er wel voor gezorgd te worden dat op andere wijze voldoende uitvoering wordt gegeven aan de verordeningplicht van artikel 2.1.3, vierde lid, van de wet. Daarin is bepaald dat in de verordening in ieder geval regels moeten worden gesteld voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een maatwerkvoorziening of een pgb, alsmede van misbruik of oneigenlijk gebruik van de wet.

Artikel 16. Jaarlijkse waardering mantelzorgers: Op grond van artikel 2.1.6 van de Wmo 2015 moeten gemeenten regelen op welke wijze het college zorg draagt voor een jaarlijks blijk van waardering voor de mantelzorgers van cliënten in de gemeente. Bij verordening moet in ieder geval voorzien worden in een procedure die waarborgt dat alle mantelzorgers die aan de overige voorwaarden voldoen voor het ontvangen van een blijk van waardering in aanmerking kunnen worden gebracht. De basis voor deze procedure wordt gelegd in het eerste lid (een melding).⁷ Het college kan op grond van het derde lid – bij nadere regeling – nadere regels stellen. Gedacht kan worden aan: de wijze van melding (een formulier of niet), de periode waarbinnen melding gedaan moeten worden, welke gegevens overgelegd moeten worden (als er niet met een formulier gewerkt wordt) en wanneer de jaarlijkse blijk van waardering wordt uitgereikt.

De wijze waarop bepaald wordt waaruit de jaarlijkse blijk van waardering bestaat kan op verschillende manieren worden geregeld. Er zijn twee varianten uitgewerkt.

⁷ De gemeente krijgt op grond van de onderzoeken die zij moet verrichten op grond van artikel 2.3.2 van de wet de beschikking over gegevens van de mantelzorgers die hulp verlenen aan personen die zich voor het verkrijgen van ondersteuning tot de gemeente hebben gewend en al dan niet een maatwerkvoorziening hebben gekregen. Deze 'bekende' mantelzorgers kan de gemeente desgewenst ook op eigen initiatief melden of als gemeld beschouwen.

-Variant A: In de verordening wordt vastgelegd waaruit de jaarlijkse blijk van waardering bestaat. Voordeel hiervan is dat de raad hier zelf over kan beslissen. Nadeel hiervan is dat een latere keuze voor een andere blijk van waardering een wijziging van de raadsverordening vergt.

-Variant B: De raad stelt een maximumwaarde vast in de verordening en laat het verder aan het college om te bepalen waaruit de jaarlijkse blijk van waardering bestaat. Desgewenst kan – door overname van de facultatieve zinsnede (die nog wel ingevuld moet worden) – voorgeschreven worden dat het college pas na overleg met aangewezen partijen de jaarlijkse blijk van waardering kan bepalen. Uit 'na overleg' volgt enkel dat er serieus overleg moet plaatsvinden, niet noodzakelijk dat er overeenstemming bereikt moet worden. Uiteindelijk is de keuze aan het college.

Met betrekking tot variant A wordt hier nog opgemerkt dat de wijze waarop de jaarlijkse blijk van waardering wordt gegeven nog ingevuld dient te worden. De bepaling bevat een niet-uitputtende opsomming van *suggesties*. Er kan desgewenst (bijvoorbeeld) ook onderscheid gemaakt worden tussen (bijvoorbeeld) jongeren en volwassenen.

Artikel 17. Tegemoetkoming meerkosten personen met een beperking of chronische problemen: Op grond van artikel 2.1.7 van de Wmo 2015 kunnen gemeenten bepalen dat personen met een beperking of chronische psychische of psychosociale problemen met daarmee verband houdende aannemelijke meerkosten, een tegemoetkoming wordt verstrekt ter ondersteuning van de zelfredzaamheid en de participatie. Gemeenten hoeven dit echter niet te bepalen, vandaar dat dit artikel als facultatief is aangemerkt. Bovendien hebben gemeenten beleidsvrijheid met betrekking tot de besteding van de middelen voor het bieden van maatwerk aan cliënten met meerkosten vanwege een beperking of chronische ziekte. Het gevoerde beleid zal uiteengezet moeten worden in het beleidsplan.⁸ Gedacht kan worden aan inzet van de middelen via de individuele bijzondere bijstand, in een aanvullende collectieve ziektekostenverzekering met een ruimere dekking voor burgers met een laag inkomen of juist ook voor burgers met een hoger inkomen, of inzet op grond van artikel 2.1.7 van de wet. Er zijn twee varianten uitgewerkt.

-Variant A: De tegemoetkoming kan gebruikt worden om de aannemelijke meerkosten te compenseren van personen met een beperking of chronische psychische of psychosociale problemen behorende tot een bepaalde inkomensgroep. Daarbij ligt het ogenschijnlijk voor de hand om deze nader te bepalen groep een vast bedrag per jaar te verstrekken, zonder dat er een specifieke, benoemde relatie is met een specifieke voorziening die daarmee gefinancierd moet worden.

Als er voor variant A gekozen wordt, dan moeten de inkomensgroep en de hoogte van de tegemoetkoming nog worden bepaald (eerste lid). Om te voorkomen dat voor iedere bijstelling van het bedrag de raadsverordening gewijzigd moet worden, kunnen het (dubbel)facultatieve tweede en derde lid worden overgenomen.⁹ Hierbij geldt hetzelfde als al bij artikel 12, variant B, is opgemerkt.

-Variant B: De tegemoetkoming kan ook gebruikt worden als titel om de bestaande financiële tegemoetkomingen voor zaken als de verhuiskostenvergoeding en de taxikostenvergoeding te kunnen handhaven. De maatwerkvoorziening kan volgens de Wmo 2015 alleen in de vorm van zorg in natura of een pgb worden verstrekt. De tegemoetkoming (een subsidie waarvoor wel een beschikking moet worden afgegeven) kan een alternatief voor de maatwerkvoorziening of een pgb zijn. Als de cliënt instemt met de tegemoetkoming krijgt hij een vast bedrag op zijn rekening, aangezien het trekkingsrecht alleen van toepassing is bij een maatwerkvoorziening. Een tegemoetkoming kan daarom aantrekkelijk zijn voor de cliënt, maar ook voor de gemeente omdat het bedrag in bepaalde gevallen lager zal zijn dan de kosten van een maatwerkvoorziening of pgb.

Als er voor variant B gekozen wordt, dan moet nog worden bepaald om welke voorzieningen het gaat en moeten de bedragen per voorziening (tweede lid, de genoemde voorzieningen zijn louter *suggesties*) worden vastgesteld, en eventueel of (en zo ja., op welke basis) de bedragen jaarlijks worden geïndexeerd.

⁸ Wellicht ten overvloede, als een gemeente besluit een dergelijke regeling niet te treffen, dan zal ook dit in het beleidsplan gemotiveerd moeten worden.

⁹ 'Dubbelfacultatief' in die zin dat heel artikel 17 facultatief is, maar dat aan overname van óók het derde en vierde lid weer een afzonderlijke afweging ten grondslag ligt. In plaats van werken met indexering kan er uiteraard ook voor gekozen om de raad telkens als zij daar aanleiding toe zien zelf de bedragen aan te laten passen (middels een wijziging van de verordening).

Artikel 18. Verhouding prijs en kwaliteit levering voorziening door derden: Op grond van artikel 2.6.6, eerste lid, van de Wmo 2015 moeten gemeenten, met het oog op gevallen waarin voorzieningen door derden worden geleverd, bij verordening regels stellen ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van een voorziening en de kwaliteitseisen. Daarbij moet in ieder geval rekening worden gehouden met de deskundigheid van de beroepskrachten en de toepasselijke arbeidsvoorwaarden. Het eerste lid kan desgewenst worden aangevuld.

Artikel 19. Klachtregeling: Het eerste lid is als facultatief aangemerkt vanwege het feit dat het inhoudelijk niets toevoegt aan de regeling van dit onderwerp van de Wmo 2015. Een reden om het desondanks toch op te nemen kan liggen in de wens in de verordening een meer volledig beeld te schetsen.¹⁰

Het tweede lid is verplicht op grond van artikel 2.1.3, tweede lid, onder e, van de wet, waarin staat dat in de verordening in ieder geval wordt bepaald ten aanzien van welke voorzieningen een regeling voor de afhandeling van klachten van cliënten is vereist. De aanbieder is ten aanzien van deze voorzieningen verplicht een klachtregeling op te stellen (artikel 3.2, eerste lid, onder a, van de Wmo 2015).

Artikel 20. Medezeggenschap bij aanbieders van maatschappelijke ondersteuning: Dit artikel geeft uitvoering aan artikel 2.1.3, tweede lid, onder f, van de wet, waarin staat dat de gemeente in ieder geval moet bepalen ten aanzien van welke voorzieningen een regeling voor medezeggenschap van cliënten is vereist.

Artikel 21. Betrekken van ingezetenen bij het beleid: Dit artikel geeft uitvoering aan artikel 2.1.3, derde lid van de wet. Met het derde lid wordt aan het college overgelaten hoe het college hier invulling aan geeft. Een uitgebreide en/of algemene (breder dan Wmo 2015) regeling kan uiteraard ook worden getroffen. Deze kan desgewenst in een aparte verordening worden gegoten.

Artikel 22. Evaluatie: Deze bepaling is als facultatief aangemerkt omdat de Wmo 2015 hiertoe niet verplicht. Het is aan de raad om te bepalen of zij een evaluatie van de werking van de verordening in de praktijk wenst. Wellicht ten overvloede: deze evaluatie is niet hetzelfde als de evaluatie die op centraal niveau plaatsvindt, maar kan wel de daarin verzamelde gegevens benutten. Als ervoor gekozen wordt om het artikel over te nemen, dan moeten de termijnen nog worden ingevuld.

Artikel 23. Intrekking oude verordening en overgangsrecht: Het tweede tot en met vierde lid zijn als facultatief aangemerkt, omdat opname in de verordening afhangt van de wensen, noodzakelijkheden en mogelijkheden om overgangsrechtelijke zaken te regelen. Zie voor meer informatie over het overgangsrecht van de Wmo 2015 paragraaf 6.17 van de ledenbrief [Lbr 14/062a](#). Het invullen van dit artikel spreekt verder voor zich.

Artikel 24. Inwerkingtreding en citeertitel: Het invullen van dit artikel spreekt voor zich.

¹⁰ Zie ook in dit verband wat eerder is opgemerkt m.b.t. Igr 11.3 van de [100 Ideeën voor de gemeentelijke regelgever](#).